

Raadsvoorstel

Onderwerp:	Opvang Vluchtelingen in het kader van de Spreidingswet
Portefeuillehouder:	G. van Grootheest
Datum college besluit:	23 april 2024
Behandelend ambtenaar:	Mirjam van Oosterhout
Registratienummer:	GZDGCB1415662/1415701

Inleiding:

In het kader van de Wet “gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen” (hierna Spreidingswet) is het de taak van de gemeente Culemborg om opvang te bieden aan 176 asielzoekers waarvan 15 plaatsen geschikt zijn voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen. U heeft het college verzocht een startnotitie op te stellen zodat het doel van het verdere proces en het tijdspad voor iedereen duidelijk is.

In de Startnotitie opvang vluchtelingen (hierna startnotitie) hebben we aan de hand van een aantal scenario’s toegelicht hoe we de opvang in het kader van de Spreidingswet willen vormgeven. Via dit raadsvoorstel vragen we u de startnotitie vast te stellen. Daarmee geeft u ons de opdracht stapsgewijs een opvanglocatie te ontwikkelen die een duurzaam en integraal onderdeel van onze stad wordt, waar zowel Culemborgers als de circa 300 asielzoekers elkaar ontmoeten, activiteiten voor en met elkaar ontplooiën en van waaruit de bewoners vanaf dag één mee kunnen doen in de samenleving.

Voorstel Raadsbesluit:

De gemeenteraad van Culemborg besluit:

1. De startnotitie opvang Vluchtelingen (GZDGCB1415662/1434096) vast te stellen. Hiermee krijgt het college de opdracht stapsgewijs een opvanglocatie te ontwikkelen die een duurzaam en integraal onderdeel van onze stad wordt, waar zowel Culemborgers als de circa 300 asielzoekers elkaar ontmoeten, activiteiten voor en met elkaar ontplooiën en van waaruit de bewoners vanaf dag één mee kunnen doen in de samenleving.
2. Een budget voor de voorbereidende werkzaamheden tijdens deze fase (tot en met september 2024) van dit project beschikbaar te stellen en te dekken uit de inkomsten die de gemeente ontvangt voor de opvang.

Argumenten:

1.1 *In de startnotitie hebben we met behulp van een aantal scenario’s beschreven hoe we invulling kunnen geven aan de Spreidingswet. Dit om te voldoen aan de wet maar ook vanuit ons verantwoordelijkheidsgevoel. Om verder te kunnen met de werkzaamheden is het nodig dat u een voorkeursscenario bepaalt. Met het vaststellen van de*

startnotitie doet u dit.

De taak die Culemborg in het kader van de Spreidingswet heeft gekregen kunnen we op verschillende manieren invullen. In de startnotitie lichten wij, aan de hand van een toetsing aan een aantal uitgangspunten, de keuze voor het voorkeursscenario van de definitieve locatie toe.

Na het vaststellen van de startnotitie is het voorkeursscenario het uitgangspunt bij de onderhandelingen met het COA over het bestuursakkoord (= overeenkomst met daarin de afspraken tussen het COA en de gemeente) en een gegeven tijdens onze besprekingen met de regiogemeenten. Het voorkeursscenario: *'een opvanglocatie die een duurzaam en integraal onderdeel van onze stad wordt, waar zowel Culemborgers als de circa 300 asielzoekers elkaar ontmoeten, activiteiten voor en met elkaar ontplooiën en van waaruit de bewoners vanaf dag één mee kunnen doen in de samenleving'*.

1.2 *Wij werken het voorkeursscenario stapsgewijs uit en leggen tussentijdse resultaten ter besluitvorming aan u voor.*

Na het vaststellen van de startnotitie gaan wij, in nauw overleg met onze partners verder met het ontwikkelen van de plannen voor de tijdelijke en definitieve locaties. De komende periode werken wij vooral aan het voorkeursscenario. Belangrijke mijlpalen leggen wij ter besluitvorming aan u voor. Bijvoorbeeld de locatie en het bestuursakkoord.

2.1 *De te maken financiële afspraken met het COA worden onderdeel van het bestuursakkoord tussen COA en de gemeente.*

Het ontwikkelen van het voorkeursscenario tot een opvanglocatie kost ons tijd (locatie bepaling, overleg COA en partners, opstellen benodigde besluiten, overeenkomsten en procesdocumenten e.d.). Deze tijd, ook die van deze voorbereidende fase, zijn onderdeel van onze onderhandelingen over het bestuursakkoord.

Kanttekeningen:

1.1 *Er is een wisselend draagvlak voor de realisatie van opvanglocaties.*

Bij besluitvorming over en het realiseren van opvanglocaties speelt voorkeur en beeldvorming een grote rol. Dit is dan ook een belangrijke reden dat wij inzetten op het realiseren van het scenario dat bekostigd wordt door het COA, een veilige plek biedt aan asielzoekers maar waar ook voor onze huidige inwoners profijt van hebben. Daarnaast willen we de definitieve locatie zo realiseren dat die na afloop van de exploitatieperiode omgezet kan worden naar reguliere woningen. Deze extra inspanningen vergroten wellicht het draagvlak.

1.2 *We moeten meer afspraken maken met het COA omdat het voorkeursscenario afwijkt af van de 'standaard' vluchtelingenopvang.*

Ons voorkeursscenario voor de definitieve vluchtelingenopvang wijkt ruimtelijk en sociaal / maatschappelijk sterk af van de meer 'standaard' opvanglocaties. Naast onderhandelen over de meer reguliere zaken moeten we dat dus ook over onze specifieke uitgangspunten doen. Het resultaat van deze onderhandeling wordt opgenomen in het te sluiten bestuursakkoord. Dit leggen we ter vaststelling aan u voor.

1.3 *In deze fase zijn nog niet alle risico's te kwantificeren.*

In de startnotitie hebben wij risico's benoemd die wij in deze fase van het project nog niet goed kunnen kwantificeren. Tijdens het verdere besluitvormingsproces passen wij de risicotabel telkens aan.

2.1 *Door veranderend beleid van de Rijksoverheid worden financiële vergoedingen lager en/of neemt de bereidheid tot het meewerken aan gemeentelijke voorkeursscenario's af.*

De financiële aspecten van het realiseren en exploiteren van de vluchtelingenopvang zijn een belangrijk onderdeel van de bestuursovereenkomst. Hieronder vallen ook de uren die wij in deze voorbereidende fase maken. Wij zetten

tijdens de onderhandeling in op het geheel in rekening brengen van al onze kosten. Het resultaat van deze onderhandeling wordt opgenomen in het te sluiten bestuursakkoord. Dit leggen we ter vaststelling aan u voor.

2.2 Regiogemeenten zien af samenwerking bij het opvangen van vluchtelingen en concentreren zich op het uitvoeren van ieder hun individuele wettelijke taak.

Wij brengen ons voorkeursscenario in tijdens het overleg van de subregionale overleg tafel Rivierenland. Wij informeren u over de uitkomst van dit overleg en maken deze uitkomst onderdeel van de besluitvorming over het bestuursakkoord met het COA.

Kosten, Baten, Dekking:

Voor dit traject is een externe procesmanager opvang en een medewerker communicatie ingehuurd. Na vaststelling van de startnotitie is ook het inhuren van een externe projectleider die de sociaal / maatschappelijke inspanningen coördineert nodig. De projectleider die de ruimtelijke aspecten coördineert is een vaste medewerker die daardoor niet aan andere projecten kan werken. Daarnaast worden verschillende vaste medewerkers op ad hoc basis om advies gevraagd. Alle interne uren en kosten van externen worden bijgehouden, de kosten voor deze voorbereidende fase (tot en met september 2024) zijn geschat op circa € 189.000. We zetten in op het geheel in rekening brengen van deze uitgaven bij het COA (de bestuursovereenkomst). De projectleider wordt nu gedekt uit de vergoeding CNO en wordt later gedekt uit de bestuursovereenkomst.

Onze inzet is om de opvanglocaties, inclusief de gewenste ruimtelijke en de sociaal maatschappelijke inspanningen, kostenneutraal te realiseren. Dat doen we door onder andere ook de gemaakte uren bij het COA in rekening te brengen. De afspraken met het COA over de ruimtelijke en sociaal / maatschappelijke invulling , onderlinge taakverdeling en financiering nemen we in het bestuursakkoord op. Het bestuursakkoord inclusief financiële consequenties leggen wij ter vaststelling aan u voor.

Personele en/of Juridische gevolgen:

Personele gevolgen

In deze fase werken naast medewerkers op inhuurbasis ook vaste medewerkers aan dit project, waaronder de projectleider voor de ruimtelijke aspecten. Andere medewerkers werken in deze fase hier op ad hoc basis, naar aanleiding van specifieke vragen, aan. We gaan er vanuit dat in volgende fases meer (vaste) capaciteit nodig is.

De werkzaamheden naar aanleiding van de Spreidingswet hebben consequenties voor andere (woningbouw-) projecten. Dit omdat met name bij de ruimtelijke component dezelfde medewerkers betrokken zijn.

Deze gevolgen zijn naar verwachting op de langere termijn niet zo ingrijpend omdat het voorkeursscenario als eindresultaat een nieuw duurzaam en integraal onderdeel van onze stad oplevert waar zowel Culemborgers als asielzoekers komen te wonen. Een onderdeel dat, wanneer de vluchtelingenstroom kleiner wordt of de exploitatieperiode afloopt, in zijn geheel geschikt gemaakt wordt voor bewoning door Culemborgse inwoners.

Juridische gevolgen

Met het realiseren van ons voorkeursscenario voldoen wij aan onze taakstelling in het kader van de Spreidingswet. Naar aanleiding van deze wet verwachten wij dan ook geen juridische consequenties.

Alle benodigde overeenkomsten worden juridisch getoetst voor zij worden aangegaan. Verder kan het zo zijn dat, ondanks zorgvuldige procedures, tegen de vergunningen voor de tijdelijke of de definitieve opvanglocatie bezwaren worden ingediend. Bij afhandelen van deze bezwaren betrekken wij juristen.

Communicatie en Burgerparticipatie:

Communicatie

Alle communicatie over dit onderwerp heeft als uitgangspunt een kernboodschap. Deze boodschap is: *De gemeente Culemborg verkent de komende maanden hoe het kan bijdragen aan de landelijke opgave om vluchtelingen op te vangen. Dat doen we vanuit ons verantwoordelijkheidsgevoel, maar ook om te voldoen aan de Spreidingswet. Deze wet is vanaf 1 februari jongstleden van kracht en geeft gemeentes de wettelijke taak om vluchtelingen op te vangen.*

Het uitgangspunt bij de opvang van vluchtelingen is dat we kansen voor vluchtelingen willen combineren met kansen voor Culemborgers. Dat betekent dat de opvang van vluchtelingen een positief effect op de stad en haar inwoners moet hebben. Dat geldt in de breedste zin van het woord. Op sociaal, maatschappelijk en ook op financieel gebied. Voor het laatste geldt 'meer doen kost minder'.

Op de gemeentelijke website is aan thema 'Vluchtelingen' (Vluchtelingen | Gemeente Culemborg) een extra tegel met de titel 'Spreidingswet' toegevoegd. Hier staan onder andere de vastgestelde startnotitie en een Q&A. Verder is er in de Culemborgse Courant (30 April 2024) een artikel gepubliceerd over de wijze waarop wij aan de Spreidingswet willen gaan voldoen. Dit bericht is ook op de homepage van de website geplaatst. Hier verwijzen we betrokkenen tevens naar een emailadres (vluchtelingen@culemborg.nl) waar zij terecht kunnen met hun vragen, zorgen, kansen en ideeën.

Burgerparticipatie

Leidraad voor onze communicatie is dat we open, transparant en tijdig communiceren. Onze uitgangspunten voor de communicatie en participatie zijn als volgt, conform de methodiek van de participatieladder, vormgegeven.

- We informeren stad en buurt over de komst van vluchtelingenopvang en de locatie. Het opvangen van vluchtelingen en het aanwijzen van een gebied is een wettelijke taak en dus een besluit van college en raad.
- Uiteraard raadplegen we omwonenden en ondernemers in de directe omgeving op het invullen en creëren van een prettige leefomgeving met de opvanglocatie.
- We vragen advies van maatschappelijke partners op de maatschappelijke aanpak, zoals het meedoen vanaf dag één - en het creëren van een positief effect op de stad.
- We vragen KleurrijkWonen en ElkWelzijn om de opvang van vluchtelingen mee te realiseren en vorm te geven en dus ook hier mee over te beslissen.

Met het vaststellen van de startnotitie stemt u in met deze uitgangspunten. Na het zomerreces wordt in de gemeenteraad een tweede stap in het besluitvormingstraject gezet. Dan vragen wij u de op deze uitgangspunten gebaseerde Communicatie- en participatiestrategie vast te stellen.

Bijlage:

- Startnotitie opvang vluchtelingen [GZDGCB1415662/1434096]

Raadsbesluit

Registratienummer: GZDGCB1415662/1415701

De gemeenteraad van Culemborg besluit;

1. De startnotitie opvang Vluchtelingen (GZDGCB1415662/1434096) vast te stellen. Hiermee krijgt het college de opdracht stapsgewijs een opvanglocatie te ontwikkelen die een duurzaam en integraal onderdeel van onze stad wordt, waar zowel Culemborgers als de circa 300 asielzoekers elkaar ontmoeten, activiteiten voor en met elkaar ontplooiën en van waaruit de bewoners vanaf dag één mee kunnen doen in de samenleving.

2. Een budget voor de voorbereidende werkzaamheden tijdens deze fase (tot en met september 2024) van dit project beschikbaar te stellen en te dekken uit de inkomsten die de gemeente ontvangt voor de opvang.

Aldus besloten in de vergadering van de Raad,

Gehouden op 30 mei 2024.

De griffier

De voorzitter

D. van der Harst

G. van Grootheest